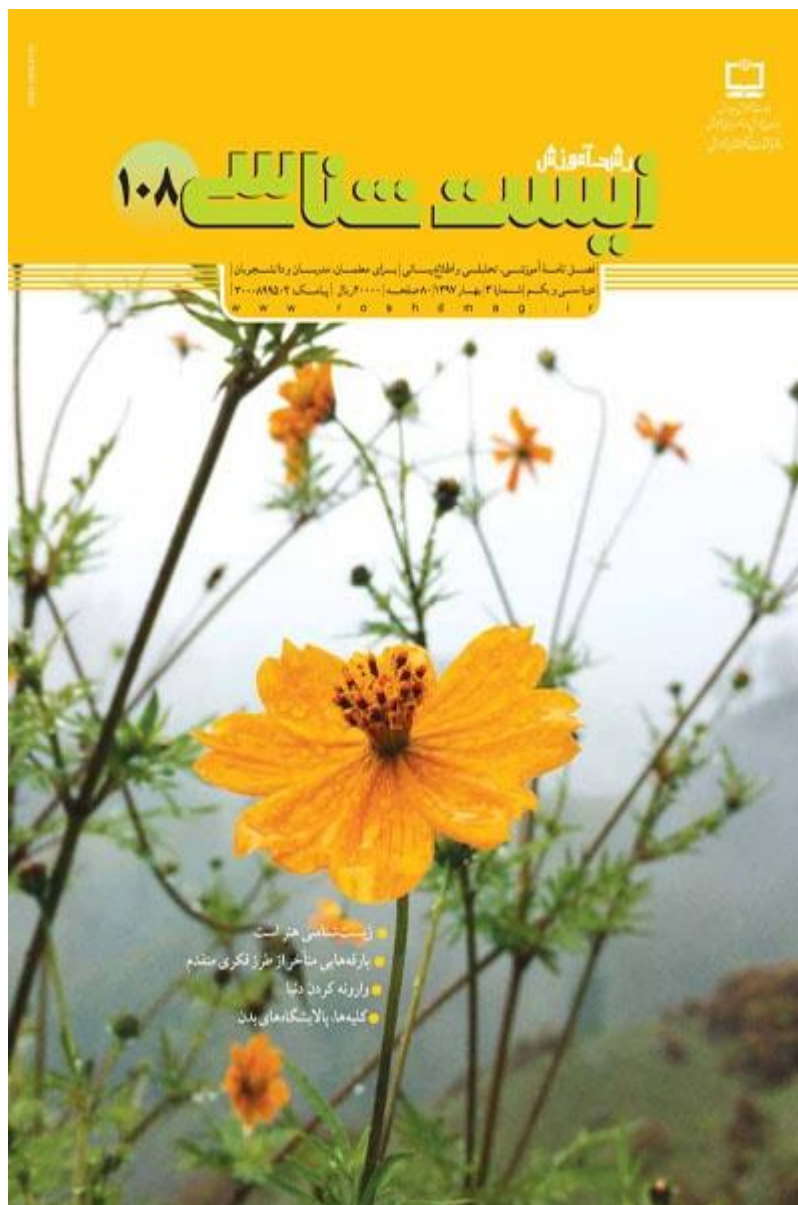

گگوی پلنگی ترکمنی در فهرست سرخ

رضا مقدسی ۱۳۹۷/۰۲/۰۴

فایلهای مرتبط

۱. مهم‌ترین جاندار یک اکوسیستم کدام است؟ اگر بخواهید به این پرسش پاسخ دهید، خیلی زود درخواهید یافت که پاسخ، چندان آسان نیست؛ چون نمی‌توان جانداران اکوسیستم را جدا از هم در نظر گرفت. هر جاندار در اکوسیستم جزئی از یک شبکه پیچیده است. در واقع، طبیعت مثل یک پازل است که فقدان هر یک از اجزای آن، به ایجاد تصویری نامفهوم و نازیبا و مجموعه‌ای ناقص و ناپایدار می‌انجامد. به عبارت دیگر، هر یک از گونه‌های جانوری، گیاهی و حتی موجودات ساده‌تر، اهمیت و جایگاه اکولوژیک خاص خود را در زنجیره‌ها و شبکه‌های غذایی دارند؛ به طوری که حذف هر یک از این حلقه‌ها صدمات

جبران‌ناپذیری به نظم موجود در محیط زیست و تنوع زیستی وارد می‌کند.

شاید در تصور عموم مردم، یوزپلنگ ایرانی، سوسن چهل‌چراغ، لاله واژگون و گوزن زرد ایرانی اهمیت و ارزش بیشتری نسبت به گاندو (تمساح پوزه کوتاه ایرانی) یا لاک‌پشت سبز دریایی سواحل جنوبی ایران داشته باشند. توجه به برخی از گونه‌های در معرض خطر به قدری جدی است، که حتی ممکن است این جانوران به نمادی برای پیراهن تیم ملی فوتبال ایران تبدیل شوند؛ ولی نکته

اینجاست که در حیات وحش ایران و سایر نقاط جهان گونه‌های جانوری و گیاهی زیادی وجود دارند که شاید از ظاهری زیبا برخوردار نباشند، بزرگ جثه و رنگین هم نباشند؛ حتی گاه بدبو باشند، یا خارها و تیغ‌های زهرآگین هم داشته باشند؛ ولی از اهمیت و جایگاه اکولوژیک ویژه‌ای در طبیعت برخوردار باشند. گکوی پلنگی ترکمنی، گاندو و سمندر لرستانی از جمله هزاران گونه فراموش شده‌اند.

۲. در شبی خنک، مهتابی و دل‌انگیز تابستانی، هنگام بازگشت از قله شیرکوه (در خراسان شمالی) حرکت آرام چیزی توجه‌ام را جلب کرد. وقتی نیک نگریستم، سوسمار کوچک و زیبایی یافتم که بدون توجه به محیط اطراف خرامان، روی تخته سنگی می‌خزید. با توجه به علاقه ذاتی و مسئولیت اخلاقی‌ام به‌عنوان زیست‌شناس در قبال سرزمین ایران و طبیعت سحرانگیز آن، ناخودآگاه شروع به تهیه عکس و فیلم از این زیبای مغرور کردم. مهرماه ۱۳۹۴، در همایش نکوداشت یکصدمین شماره نشریه رشد آموزش زیست‌شناسی در تهران مشخصات این سوسمار جالب را برای آقای دکتر ساری، استاد دانشگاه تهران بازگو کردم. این شد داستان آشنایی من با یک گونه نادر و جالب از خراسان شمالی به نام گکوی پلنگی ترکمنی. سپس ضمن ارسال عکس و فیلم از این خزنده زیبا به جناب آقای دکتر نصرالله رستگار پویانی، استاد محترم دانشگاه رازی که مطالعات گسترده‌ای در زمینه خزندگان و به‌ویژه سوسمارهای ایران داشته‌اند، تأیید ایشان را نیز در این زمینه دریافت داشتم.

آری، این سوسمار کوچک، از جالب‌ترین گونه‌های خزنده در معرض خطر انقراض ایران زمین است که در فهرست سرخ اتحادیه بین‌المللی حفاظت از محیط زیست قرار دارد. می‌توانید اطلاعات مربوط به این خزنده زیبا را روی پایگاه اینترنتی کویرها و بیابان‌های ایران بخوانید.

۳. به یاد آن ترانه زیبای دوران کودکی افتادم: ما بچه‌های نازنازی؛ یواش‌یواش می‌ریم بازی؛ دست به گل‌ها نمی‌زنیم؛ شاخ درخت نمی‌شکنیم... آری، باید به فرزندانمان مضمون عملی این ترانه زیبا را ضمن گردش در طبیعت به صورت تجربی بیاموزیم؛ تا در بزرگسالی ضمن اجتناب از تخریب اجزای طبیعت، حافظ و نگهبان آن باشند و مراقبت و محافظت از طبیعت را وظیفه انسانی، ملی و اخلاقی خود بدانند.

۴. پیشنهاد می‌کنم سازمان حفاظت محیط زیست ایران با همکاری وزارت آموزش و پرورش، ضمن آموزش اصول حفاظت از محیط زیست به ساماندهی همیاران طبیعت (مثل همیاران پلیس) در بین دانش‌آموزان همت گمارد. شاید این فرهنگ فراموش شده، روزی در ایران نیز زنده شود. می‌دانیم که محیط زیست ایران، مثل یک نوزاد، نسبت به فشارهای محیطی بسیار آسیب‌پذیر است و توان تحمل این همه استفاده نابجا و تخریب دائمی را ندارد. بنابراین، درنگ در معرفی و آموزش اصول مراقبت از آن صدمات جبران‌ناپذیری به همراه دارد.

من نمی دانم

که چرا می گویند اسب حیوان نجیبی است

کبوتر زیباست

و چرا در قفس هیچ کسی کرکس نیست

گل شبدر چه کم از لاله قرمز دارد

چشمها را باید شست جور دیگر باید دید ...

سهراب سپهری

منابع

1. خزندگان ایران نیکولسکی

2. خزندگان ایران، نصر... رستگار پویانی و حسین پارسا، دانشگاه رازی کرمانشاه.

3. راهنمای صحرایی خزندگان ایران، نصر... رستگار پویانی و همکاران، دانشگاه رازی کرمانشاه.

4. سایت تخصصی حیات وحش ایران www.nationalwildlife.ir

5. سایت کویرها و بیابان های ایران www.irandeserts.com

6. www.iucnredlist.org

Eublepharis turcomenicus (the Turkmen leopard gecko)

<https://googl/GioCL4>

فایلهای مرتبط

62.63 from (96-97) MATN ZISTSHENASI 108-12_0.pdf

کلیه حقوق این وب سایت متعلق به دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی می باشد.